

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ (Держстат України)

вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601
тел. (044) 287-24-22, факс (044) 235-37-39, телетайп 132-168, E-mail: office@ukrstat.gov.ua, ww.ukrstat.gov.ua

31.05.2012р. № 06/4-7/

На №

від

Міністерство екології та природних ресурсів України

Довкілля України у 2011 році

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід’ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України. Аналіз динаміки абсолютних та інтегрованих показників техногенного навантаження на навколишнє природне середовище свідчить про те, що екологічна ситуація у природному довкіллі, як життєво важливому середовищі для існування людини, залишається досить складною.

Основні показники техногенного навантаження на навколишнє природне середовище у 2000 – 2011 роках

	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Викиди забруднюючих речовин у повітря, тис. т	5908,6	6615,6	7380,0	7210,3	6442,9	6678,0	6877,3
Викиди діоксиду вуглецю, млн.т ¹	...	152,0	218,1	209,4	185,2	198,2	236,0
Скидання забруднених зворотних вод у поверхневі водні об’єкти, млн.м ³	3313	3444	3854	2728	1766	1744	1612
Їхня частка у загальному водовідведенні, %	30,2	38,7	43,2	31,5	23,0	21,4	20,0
Утворення відходів I-IV класів небезпеки ² , тис.т у тому числі I-III класів небезпеки	419191,7	447641,2
Частка відходів, розміщених у спеціально відведених місцях чи об’єктах, усього, %	80,6	61,9
у тому числі I-III класів небезпеки	29,1	39,3	38,3	46,3	27,1	18,5	9,7
Витрати на охорону навколишнього природного середовища, млн.грн.	3224,3	7089,2	9691,0	12176,0	11073,5	13128,0	18490,7

¹ У 2005р. відображені викиди від стаціонарних джерел забруднення, у 2007 – 2011рр. – від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

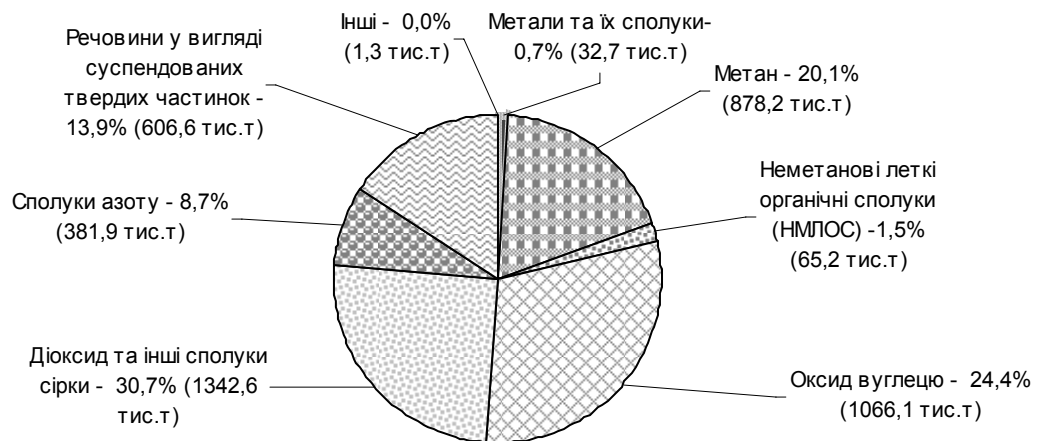
² До 2010р. від економічної діяльності підприємств та організацій, у 2011р. з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах.

В Україні у 2011р. в розрахунку на 1 особу викинуто в атмосферу 151 кг забруднюючих речовин, 516 кг діоксиду вуглецю, який відноситься до парникових газів, скинуто 35 м³ забруднених зворотних вод, утворено 9,8 т відходів, у тому числі 31,4 кг відходів I-III класів небезпеки.

Атмосферне повітря. Протягом 2011р. в атмосферу надійшло 6,9 млн.т забруднюючих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення. У сумарній кількості забруднюючих речовин викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 886,2 та 23,8 тис.т. Крім цих речовин, у атмосферу в 2011р. стаціонарними та пересувними джерелами було викинуто 236,0 млн.т діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату.

Близько 64% небезпечних речовин, що потрапили у повітря, припало на стаціонарні джерела забруднення промислових підприємств. Від них в атмосферу надійшло 4,4 млн.т забруднюючих речовин, що на 0,2 млн.т (на 5,9%) більше, ніж у 2010 році.

Структура викидів забруднюючих речовин в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення у 2011 році

Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на 1 км² території країни склала 7,2 т небезпечних речовин, а на одну особу – 95,7 кг. Проте, в окремих регіонах ці показники значно перевищили середній рівень по країні. Зокрема, у Донецькій області обсяги викидів у розрахунку на 1 км² були більшими у 7,9 раза, а на одну особу – у 3,6 раза, Дніпропетровській – відповідно у 4,1 та 3,0 раза, Луганській – у 2,4 та 2,2, Івано-Франківській – у 2,2 та 1,7 раза більше. Підприємствами м.Києва у розрахунку на 1 км² території було викинуто 39,8 т забруднюючих речовин, що перевищило середній показник по країні у 5,5 раза.

Порівняно з попереднім роком збільшення викидів в атмосферу відмічалось у 20 регіонах країни, але найсуттєвіше – у Рівненській (на 4,1 тис.т, або на 32,0%), Івано-Франківській (на 52,6 тис.т, або на 31,1%), Миколаївській (на 4,2 тис.т, або на 19,8%), Харківській (на 22,2 тис. т, або на 14,6%), Львівській (на 16,2 тис. т, або на 14,3%), Сумській (на 4,3 тис. т, або на 13,5%) областях та м.Києві (на 4,7 тис. т, або на 16,3%).

Основними забруднювачами повітря країни у 2011р. були підприємства переробної та добувної промисловості (відповідно 32% та 20% шкідливих викидів) та підприємства – виробники електроенергії, газу та води (41%), про що свідчать такі дані:

	Кількість підприємств, які мали викиди від стаціонарних джерел забруднення, одиниць	Обсяги викидів від стаціонарних джерел забруднення			
		забруднюючих речовин		діоксиду вуглецю	
		тис.т	у % до 2010р.	тис.т	у % до 2010р.
Всі види економічної діяльності	8699	4374,6	105,9	202222,0	122,5
з них					
добувна промисловість	511	856,2	100,5	3795,6	156,8
переробна промисловість	3338	1387,4	103,0	89501,1	151,3
у тому числі					
виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення та ядерних матеріалів	42	93,2	107,5	5749,9	99,1
хімічне виробництво	160	67,8	106,6	7190,7	124,5
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	305	1102,3	102,3	64073,1	162,3
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	614	1805,3	112,7	100537,6	105,1
діяльність транспорту та зв'язку	953	195,4	99,4	5711,0	102,0

Серед населених пунктів країни найбільшого антропогенного навантаження від стаціонарних джерел забруднення (понад 100 тис.т викидів забруднюючих речовин) зазнала атмосфера таких міст:

	Обсяги викидів забруднюючих речовин, тис.т						
	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Бурштин	118,9	176,5	246,1	218,3	191,2	146,8	198,7
Дебальцеве	108,6	95,5	101,9	114,9	119,2	112,8	127,0
Дніпропетровськ	97,3	128,8	122,8	120,3	105,6	110,0	110,0
Дніпродзержинськ	105,0	126,1	120,7	110,3	110,8	108,5	124,7
Запоріжжя	135,5	153,9	147,5	130,4	94,3	109,6	117,0
Зеленодольськ	79,4	108,6	142,6	146,0	133,6	173,4	205,3
Енергодар	80,8	98,4	75,5	80,6	79,2	100,3	104,9
Комсомольське	95,2	104,4	98,8	115,5	95,1	108,1	126,2
Кривий Ріг	443,4	523,9	608,5	449,4	321,6	395,0	358,6
Курахове	117,2	103,4	160,2	162,8	121,9	123,9	166,2
Луганськ	144,2	118,8	150,6	175,8	150,4	160,7	142,6
Маріуполь	340,4	425,7	421,1	359,3	283,9	364,3	382,4
Новий Світ	121,8	123,7	108,6	98,1	104,8	109,9	105,4
Харцизьк	88,4	68,9	91,4	73,3	73,0	75,4	103,1

З метою охорони атмосферного повітря та клімату підприємства здійснили 458 заходів, на які було витрачено 918,0 млн.грн. Упровадження природоохоронних заходів сприяло зменшенню надходжень небезпечних речовин у повітряний басейн на 55,7 тис.т.

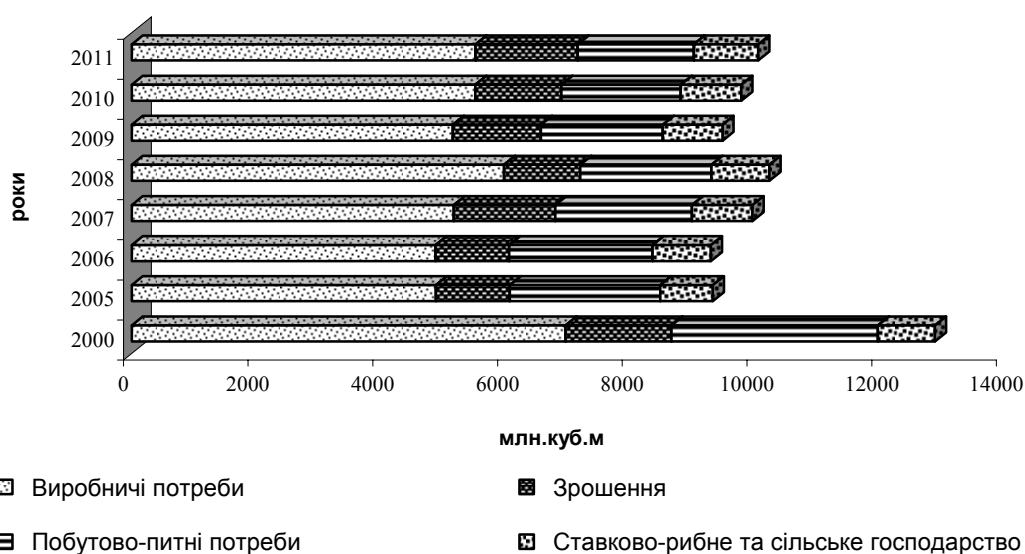
Від роботи двигунів пересувних джерел забруднення у 2011р. в повітря надійшло 2,5 млн.т забруднюючих речовин, переважна частина з яких (2255,2 тис.т, або 90,1%) – це викиди автомобільного, 53,6 тис.т, або 2,2 % – залізничного, 15,6 тис.т, або 0,6% – авіаційного, 8,6 тис.т, або 0,3% – водного транспорту та 169,7 тис.т, або 6,8% – виробничої техніки. Із

загальної кількості 1,7 млн.т небезпечних речовин викинуто автомобілями, що перебувають у приватній власності населення. Основними токсичними інгредієнтами, якими забруднювалось повітря під час експлуатації транспортних засобів та виробничої техніки, були: оксид вуглецю (73,6% або 1842,1 тис.т), діоксид азоту (12,0% або 300,0 тис.т), неметанові леткі органічні сполуки (11,4% або 285,6 тис.т), сажа (1,4% або 34,4 тис.т), діоксид сірки (1,2%, або 30,3 тис.т). Решта викидів припало на оксид азоту, метан, бенз(а)пірен та аміак (0,4% або 10,3 тис.т).

Водні ресурси. У 2011р. із природних водних об'єктів було забрано 14,7 млрд.м³ води (13,7 млрд.м³ прісної та 1,0 млрд.м³ морської), що на 1,3% менше порівняно з 2010р. При транспортуванні втрачено 15% (2,2 млрд.м³) забраної води.

Водокористувачами в країні спожито 10,1 млрд.м³ води, що на 0,3 млрд.м³ (на 2,7%) більше порівняно з 2010р. Зокрема, на виробничі потреби підприємств у 2011р. припало 55% (5,5 млрд.м³) всієї використаної води, на побутово-питні потреби – 18% (1,9 млрд.м³), зрошення – 16% (1,6 млрд.м³), ставково-рибне господарство – 8% (0,9 млрд.м³) та на сільськогосподарське водопостачання та інші потреби – 3% (0,2 млрд.м³).

Використання води

Збільшення використання води, в основному, відбулося за рахунок зростання її витрат на зрошення (на 0,3 млрд.м³, або на 19,0%), ставково-рибне господарство (на 72 млн.м³, або на 9,2%) та виробничі потреби (на 3 млн.м³, або на 0,1%). Водночас, зменшились обсяги використаної води на сільськогосподарські потреби (на 9 млн.м³, або на 4,8%), побутово-питні потреби (на 57 млн.м³, або на 3,0%).

Потреби промисловості задовольнялися також шляхом залучення води в оборотні і повторно-послідовні системи, частка яких у загальному обсязі використання води на виробництво склала 89%. За рахунок цього протягом 2011р. зекономлено 45,2 млрд.м³ свіжої води.

Загальне водовідведення у 2011р. склало 8,0 млрд. м³, що на 97,0 млн. м³ (на 1,2%) менше проти попереднього року.

Основні показники використання та відведення води окремими секторами економіки наведені у таблиці нижче.

(млн.м ³)						
	Викорис- тано води, всього	З неї на:		Відведено зворотних вод у поверхневі водні об'єкти		
		побутово- питні потреби	виробни- чі потре- би	всього	в тому числі заб- руднених	з них без очи- щення
Всього	10086	1860	5514	8044	1612	309
у тому числі						
електроенергетика	3081	35	3045	2451	21	14
вугільна промисловість	55	11	18	476	295	5
металургійна промисловість	1547	62	1483	1391	519	88
хімічна та нафтохімічна промисловість	140	11	129	139	27	23
машинобудування	77	23	53	43	18	8
нафтогазова промисловість	16	2	12	11	5	1
житлово-комунальне господарство	1856	1560	278	2149	596	59
сільське господарство	2889	39	285	1190	84	84
харчова промисловість	138	10	114	56	5	2
транспорт	37	20	16	18	3	2
промисловість будівельних матеріалів	24	6	18	31	4	3
інші галузі	226	81	63	89	35	20

Використання та відведення води за басейнами окремих річок характеризувалися такими даними:

(млн.м ³)				
	Забрано води з природних водних об'єктів	Використано води	Водовідведення у поверхневі водні об'єкти	
			всього	з нього забруднених зворотних вод
р.Сіверський Донець	1448,0	812,1	673,7	162,2
р.Лугань	137,5	56,8	116,9	39,1
р.Кальміус	274,2	146,3	471,9	126,1
р.Міус	241,0	43,5	188,7	108,2
р.Дніпро	8688,0	6750,0	4308,0	658,5
р.Інгулець	195,2	60,8	51,8	39,3
р.Самара	197,3	56,3	130,4	110,7
р.Десна	378,6	316,8	120,5	19,8
р.Прип'ять	547,6	326,4	195,7	23,6
р.Дністер	616,3	467,4	245,5	37,4
р.Дунай	936,1	211,4	171,9	44,8
р.Південний Буг	385,8	302,6	214,7	13,0

Скидання забруднених стоків та безповоротний водозабір негативно впливають на водні ресурси. Протягом 2011р. у водойми скинуто 1,6 млрд.м³ забруднених стоків, що на 132 млн. м³ (на 7,6%) менше, ніж у 2010р. При цьому, частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні становила 20%.

У водойми потрапило 81% (1,3 млрд.м³) недостатньо очищених на очисних спорудах зворотних вод. Решта (0,3 млрд.м³) – надійшла у водойми без будь-якого очищення, що на 1,0% (на 3,0 млн.м³) менше, ніж у 2010р.

Необхідно зазначити, що наявна потужність очисних споруд (7,7 млрд.м³) дозволяла повністю очистити забруднені зворотні води.

Основними причинами скидання забруднених стоків у поверхневі водойми були нестача у більшості населених пунктів країни централізованого водовідведення, низька якість очищення зворотної води, незадовільний стан функціонуючих очисних споруд.

Значного техногенного навантаження у 2011р. зазнали поверхневі водні об'єкти Автономної Республіки Крим (частка забруднених зворотних вод у загальному водовідведенні становила 39%), Одеської (40%), Дніпропетровської (37%), Донецької (36%), Миколаївської (34%) Луганської (28%), Львівської (23%) областей, міста Севастополя (43%).

За даними Центральної геофізичної обсерваторії (ЦГО) МНС водні об'єкти країни залишаються забрудненими переважно сполуками важких металів, амонійним та нітритним азотом, нафтопродуктами, фенолами та сульфатами. Випадки високих рівнів забруднень найчастіше фіксувались в річках басейнів Дніпра, річок Приазов'я, Сіверського Дінця та Західного Бугу.

Земельні ресурси. На початок 2012р., за даними Державного агентства земельних ресурсів, земельний фонд України складав 60,4 млн.га і структурно розподілявся таким чином:

	Площа, тис.га	Питома частка у загальному фонді, %
Всього земель (територія)	60354,9	100,0
у тому числі		
землі сільськогосподарського призначення	42776,9	70,9
ліси та лісовкриті площі	10611,3	17,6
забудовані землі	2523,2	4,2
землі під водою	2422,8	4,0
відкриті заболочені землі	980,1	1,6
інші землі	1040,6	1,7

Значна частка земельної площі (68,9%, або 41,6 млн.га) – це сільськогосподарські угіддя, у структурі яких 78,2 % (32,5 млн.га) припадає на ріллю. Сільськогосподарська освоєність території досягла 72%, а ступінь розораності земельної площі – 56%.

Одним із визначальних елементів у системі заходів щодо нарощування обсягів і підвищення врожайності сільськогосподарських культур є застосування добрив. Під урожай 2011р. сільськогосподарськими підприємствами, крім малих, на площі 14,2 млн. га (75,7% посівних площ) було внесено 1,3 млн.т мінеральних добрив (у поживних речовинах), що на 19,1% більше, ніж у попередньому році. Органічні добрива (9,8 млн.т, або на 0,3% менше рівня 2010р.) внесено на площі 0,4 млн.га, що складає лише 2,0% загальної площі посівів. На 1 гектар загальної посівної площі у середньому було внесено по 68 кг мінеральних добрив (на 10 кг більше проти 2010р.) та 0,5 т органіки (на рівні попереднього року). У структурі внесених мінеральних добрив найбільшу питому вагу займали азотні добрива (71,2%), на фосфорні та калійні припадало відповідно 15,4% та 13,4%.

Площа, на якій аграрними підприємствами (крім малих) було проведено вапнування ґрунтів становила 78,3 тис.га, що на 5,1 тис.га (на 7%), більше проти 2010р., площа гіпсування (7,2 тис. га) зросла на 2,8 тис.га (на 64%). У ґрунт внесено 340,0 тис. т вапняного борошна та інших вапнякових матеріалів, 19,9 тис. т гіпсу та інших гіпсовмісних порід. Площа, на якій застосовувалися засоби захисту сільськогосподарських рослин, становила 13,3 млн.га, у т.ч. пестициди – 12,0 млн. га, що відповідно на 8,8% і на 10,4% більше показників 2010р.

Відходи. Протягом 2011р. в Україні утворилося 447,6 млн.т відходів, у т.ч. від економічної діяльності підприємств та організацій – 442,4 млн.т (98,9%), у домогосподарствах – 5,2 млн.т (1,1%). Переважну їх частину становлять відходи IV класу небезпеки (446,2 млн.т, або 99,7%) та 1,4 млн.т (0,3%) – відходи I-III класів небезпеки.

Основні показники утворення та поводження з відходами у 2011 році

	Обсяги відходів I-IV класів небезпеки		У тому числі I-III класів небезпеки	
	тис.т	у % до 2010	тис.т	у % до 2010р.
Утворено – всього ¹	447641,2	105,1	1434,5	86,4
Спалено	1054,5	99,6	15,6	94,5
у тому числі з метою отримання енергії	800,6	95,3	4,4	71,0
теплової переробки відходів	253,9	116,3	11,2	110,9
Утилізовано	153687,4	105,5	597,5	93,0
Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	277106,8	82,2	138,5	45,2
Видалено у місця неорганізованого зберігання	331,4	38,5	0,0	10,0
Наявність на кінець 2011 року	14422372,1	108,7	19509,4	94,8

¹З урахуванням обсягів відходів, утворених у домогосподарствах.

У 2011р. порівняно з 2010р. збільшились обсяги утворених відходів IV класу небезпеки (на 22 млн.т, або 5,2%) та зменшилися відходи I-III класів небезпеки (на 0,2 млн.т, або 13,6%).

Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти у 2011р. залишається домінуючим методом перероблення відходів, у той же час, порівняно з 2010р. його обсяги зменшилися на 59,8 млн.т, або 17,8%.

Приріст утилізації відходів (на 8,0 млн.т, або 5,5%) пов'язаний зі зростанням обсягів утилізації відходів IV класу небезпеки, зокрема, мінеральних, тваринних і рослинних відходів.

Порівняно з 2010р. зменшилися обсяги спалення відходів з метою отримання енергії (на 39,7 тис.т, або 4,7%), але відбувся суттєвий приріст спалення відходів з метою їх теплової переробки (на 35,6 тис.т, або 16,3%).

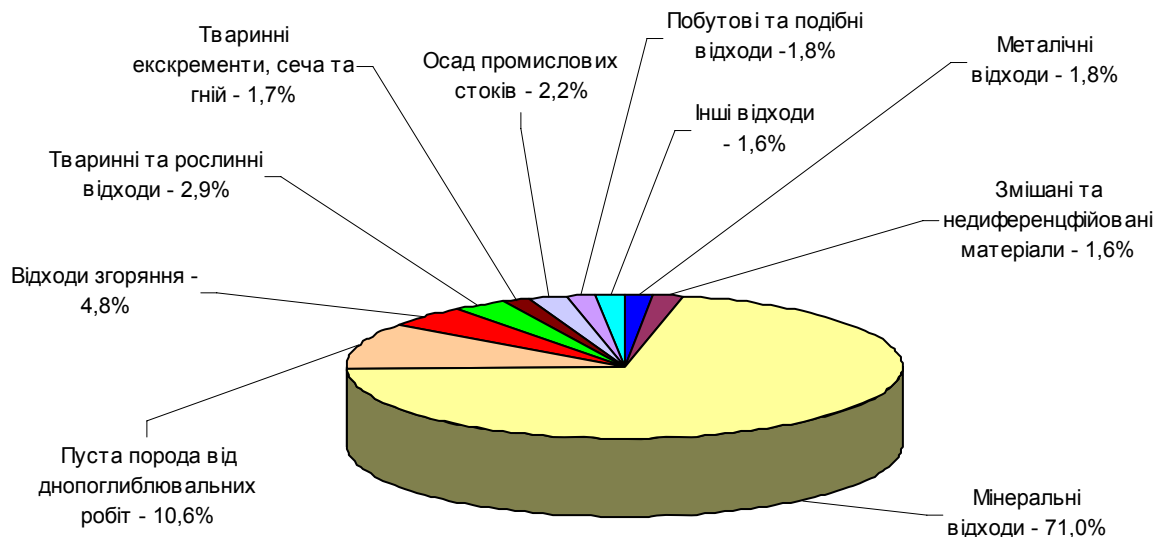
Як результат, 61,9% відходів (від загального обсягу утворених у 2011р.) було видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти, 34,3% – утилізовано, 0,2% – спалено, 0,1% – видалено у місця неорганізованого зберігання, а решта (3,5%) – передано юридичним та фізичним особам у якості кормів для годівлі худоби, добрив, продано як сировина для виробництва тощо.

Утворення відходів від економічної діяльності підприємств та організацій і в домогосподарствах у 2011 році

	Обсяги утворення відходів	
	тис.т	у % до підсумку
Усього	447641,2	100,0
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство, рибальство, рибництво	12449,5	2,8
Добувна промисловість	331370,2	74,0
Переробна промисловість	78639,4	17,6
з неї оброблення відходів	134,1	0,0
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	16651,5	3,7
Будівництво	433,9	0,0
Інші види економічної діяльності	2919,9	0,6
з них санітарні послуги, прибирання сміття та знищення відходів	452,9	0,1
Домогосподарства	5176,8	1,2

У 2011р. відходи підприємств добувної та переробної промисловості становили 91,6% від загальних обсягів утворення відходів у країні. У цих секторах економічної діяльності понад 77% (316,4 млн.т) становили мінеральні відходи (викопані ґрунти, відходи руйнування, залишки скель і т.ін.). Це пояснює високу частку мінеральних відходів у структурі утворення відходів за категоріями матеріалів (71% від загальних обсягів утворених відходів).

Розподіл обсягів утворення відходів у 2011 році за категоріями матеріалів

У 2011р. сумарні відходи, що утворилися у Дніпропетровській, Донецькій, Кіровоградській та Луганській областях, становили понад 88% від загальних обсягів утворених відходів.

**Утворення відходів від економічної діяльності підприємств та організацій
і в домогосподарствах у 2011 році за регіонами**

				(тис.т)	
	Загальні обсяги утворення відходів			У тому числі за класами небезпеки	
	усього	у тому числі		I-III класів небезпеки	IV класу небезпеки
		від економічної діяльності	у домогосподарствах		
Україна	447641,2	442464,4	5176,8	1434,5	441029,9
Автономна Республіка					
Крим	3548,6	3279,4	269,2	273,8	3005,6
Вінницька	2584,2	2490,6	93,6	0,6	2490,0
Волинська	700,9	608,7	92,2	0,7	608,0
Дніпропетровська	277797,1	277062,0	735,1	152,9	276909,1
Донецька	61762,3	61163,4	598,9	132,6	61030,8
Житомирська	572,2	505,3	66,9	4,2	501,1
Закарпатська	140,0	113,0	27,0	10,2	102,8
Запорізька	6393,4	6106,5	286,9	29,3	6077,2
Івано-Франківська	1576,7	1404,3	172,4	3,6	1400,7
Київська	6626,4	6268,6	357,8	2,8	6265,8
Кіровоградська	36433,9	36365,6	68,3	6,9	36358,7
Луганська	18493,4	18120,3	373,1	25,4	18094,9
Львівська	3461,7	3320,9	140,8	1,4	3319,5
Миколаївська	3187,1	3063,9	123,2	158,4	2905,5
Одеська	686,4	429,9	256,5	12,8	417,1
Полтавська	5879,0	5658,7	220,3	149,0	5509,7
Рівненська	772,7	663,5	109,2	3,9	659,6
Сумська	1194,5	1081,6	112,9	168,9	912,7
Тернопільська	1104,8	1021,9	82,9	11,3	1010,6
Харківська	2285,8	2014,6	271,2	149,1	1865,5
Херсонська	437,3	404,2	33,1	108,5	295,7
Хмельницька	1596,8	1421,5	175,3	1,2	1420,3
Черкаська	2154,5	2037,9	116,6	6,1	2031,8
Чернівецька	225,1	179,1	46,0	0,1	179,0
Чернігівська	539,2	489,4	49,8	1,2	488,2
м. Київ	7190,1	7087,7	102,4	11,2	7076,5
м. Севастополь	297,1	101,9	195,2	8,4	93,5

Відходи I-III класів небезпеки становлять незначну частку від загальної кількості, проте, саме вони створюють ризики для здоров'я і навколишнього середовища. У 2011р. сумарний обсяг утворення відходів I-III класів небезпеки в Автономній Республіці Крим, Сумській, Миколаївській та Дніпропетровській областях становив 52,6% (754,0 тис.т) від загального обсягу таких відходів.

Протягом 2011р. утилізовано 153,7 млн.т відходів із яких 153,1 млн.т, або 99,6%, становили відходи IV класу небезпеки, 0,6 млн.т, або 0,4%, відходи I-III класів небезпеки.

Поводження з відходами у 2011 році за регіонами

(тис.т)

	Обсяги утилізації відходів	Обсяги спалення відходів	Обсяги видалення відходів		Обсяги наявності відходів на кінець 2011 року
			у спеціально відведені місця чи об'єкти	у місця неорганізованого зберігання	
Україна	153687,4	1054,5	277106,8	331,4	14422372,1
Автономна Республіка Крим	291,9	15,3	2440,1	0,0	50111,1
Вінницька	353,1	35,5	120,7	—	26752,7
Волинська	39,3	11,5	558,2	—	14771,6
Дніпропетровська	93600,4	116,4	181707,6	4,9	9321093,2
Донецька	19856,0	81,7	40571,9	—	2670982,5
Житомирська	100,8	45,9	314,6	—	6646,0
Закарпатська	11,8	6,4	113,0	—	954,4
Запорізька	1700,3	33,4	2819,5	—	151726,1
Івано-Франківська	374,0	44,4	864,0	54,6	36736,8
Київська	952,4	9,4	5070,4	18,8	41489,6
Кіровоградська	23841,2	51,3	12066,6	6,0	249034,4
Луганська	6328,5	35,6	14386,3	7,3	1461256,9
Львівська	186,5	19,3	2754,8	229,0	189398,5
Миколаївська	141,3	22,0	1962,6	2,0	42767,5
Одеська	121,6	44,1	293,0	0,0	499,8
Полтавська	2966,2	30,0	920,9	8,8	16510,5
Рівненська	146,0	130,1	302,7	—	26113,5
Сумська	458,5	32,8	648,9	—	29932,1
Тернопільська	128,8	3,2	66,7	0,0	252,2
Харківська	296,4	68,7	1235,3	—	39967,8
Херсонська	111,6	21,1	17,3	—	200,6
Хмельницька	288,8	5,2	311,8	0,0	19281,2
Черкаська	1223,2	5,3	234,2	—	4318,7
Чернівецька	48,2	18,9	203,8	—	1955,3
Чернігівська	87,3	12,1	336,4	—	9266,0
м.Київ	6,0	154,9	6585,0	—	10147,2
м.Севастополь	27,3	—	200,5	—	205,9

Понад 93% обсягів утилізованих у 2011р. відходів припадає на підприємства Дніпропетровської, Кіровоградської, Донецької, Луганської областей.

Переважає більшість утилізованих відходів за категоріями матеріалів – мінеральні відходи. Обсяги їх утилізації становили 106,3 млн.т, або 33,5% від загального обсягу утворення таких відходів та 69,2% від загальних обсягів утилізації.

Значне зростання утилізації не мінеральних відходів характерне для металічних, тваринних і рослинних відходів. Обсяги їх утилізації становили відповідно 8,1 млн.т та 3,2 млн.т, або 98,8% та 25,2% від загального обсягу утворення таких відходів, або 5,3% та 2,1% від загальних обсягів утилізації.

Протягом 2011р. спалено 1054,5 тис.т відходів із яких 1038,9 тис.т, або 98,5%, становлять відходи IV класу небезпеки, 15,6 тис.т, або 1,5%, відходи I-III класів небезпеки. Понад 38% спалених відходів, або 401,0 тис.т, це – тваринні та рослинні відходи, 27,8%, або 293,6 тис.т, – деревні відходи, 24,0%, або 252,9 тис.т, – побутові та подібні відходи.

У 2011р. понад 277,4 млн.т відходів, або 62,0% від загальної кількості утворених, остаточно видалені шляхом їх видалення у спеціально відведені місця чи об'єкти (277,1 млн.т) або шляхом їх спалення з метою теплової переробки відходів (0,3 млн.т).

Станом на 1 січня 2012р. у спеціально відведених місцях чи об'єктах та на території підприємств країни накопичилось 14,4 млрд.т відходів, з них 35,1 тис.т належать до I класу небезпеки, 2,3 млн.т – до II класу, 17,2 млн.т – до III класу, 14402,9 млн.т – до IV класу небезпеки.

На території п'яти регіонів зберігається 96% обсягу накопичених відходів у країні, зокрема, в Дніпропетровській (64,6%, або 9321,1 млн.т), Донецькій (18,5%, або 2671,0 млн.т), Луганській (10,1%, або 1461,3 млн.т), Кіровоградській (1,7%, або 249,0 млн.т) та Запорізькій (1,1%, або 151,7 млн.т) областях.

Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічний податок. Протягом 2011р. на охорону навколишнього природного середовища підприємствами, організаціями та установами було витрачено 18490,7 млн.грн., що на 41% більше порівняно з 2010р. З них 65% (12039,7 млн.грн.) – поточні витрати на охорону природи, пов'язані з експлуатацією і обслуговуванням засобів природоохоронного призначення, 30% (5607,4 млн.грн.) – інвестиції в основний капітал, направлені на будівництво і реконструкцію природоохоронних об'єктів, придбання обладнання для реалізації заходів екологічного спрямування і 5% (843,6 млн.грн.) – витрати на капітальний ремонт природоохоронного обладнання.

Структура капітальних інвестицій за напрямками природоохоронних заходів у 2011 році

	Фактично витрачено		У т.ч. витрати на капітальний ремонт, тис.грн.
	тис.грн.	у % до загального обсягу	
Усього	6451034,6	100,0	843607,3
у тому числі			
охорона атмосферного повітря і			
проблеми зміни клімату	2535490,4	39,3	331276,8

	Фактично витрачено		У т.ч. витрати на капітальний ремонт, тис.грн.
	тис.грн.	у % до загального обсягу	
очищення зворотних вод	721324,0	11,2	181755,6
поводження з відходами	1183880,2	18,4	189405,5
захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	639123,1	9,9	102969,4
зниження шумового і вібраційного впливу (за винятком заходів для охорони праці)	39060,4	0,6	33811,7
збереження біорізноманіття і середовища існування	18404,7	0,2	1856,1
радіаційна безпека	1274914,2	19,8	184,4
науково-дослідні роботи природо- охоронного спрямування	10672,0	0,2	9,9
інші напрями природоохоронної діяльності	28165,6	0,4	2337,9

Понад три чверті капітальних інвестицій від сумарного обсягу по країні було освоєно підприємствами, які зареєстровані у Дніпропетровській (1509,8 млн.грн.), Київській (1398,3), Донецькій (1015,4), Харківській (528,5 млн.грн.) областях та Автономній Республіці Крим (442,4 млн.грн.).

Структура поточних витрат за напрямами природоохоронних заходів у 2011 році

	Фактично витрачено	
	тис.грн.	у % до загального обсягу
Усього	12039650,0	100,0
у тому числі		
охорона атмосферного повітря і проблеми зміни клімату	1475304,9	12,3
очищення зворотних вод	5388327,9	44,8
поводження з відходами	3865888,8	32,1
захист і реабілітація ґрунту, підземних і поверхневих вод	592737,9	4,9
зниження шумового і вібраційного впливу (за винятком заходів для охорони праці)	31704,6	0,3
збереження біорізноманіття і середовища існування	329272,3	2,7
радіаційна безпека	72124,4	0,6
науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	49864,9	0,4
інші напрями природоохоронної діяльності	234424,3	1,9

Майже дві третини поточних витрат від загальної суми по країні було здійснено підприємствами, які зареєстровані у Дніпропетровській (3188,8

млн.грн.), Донецькій (2037,1), Луганській (1134,0), Запорізькій (958,4 млн.грн.) областях та м.Києві (644,5 млн.грн.).

Джерела фінансування капітальних інвестицій та поточних витрат у 2011 році

	Фактично витрачено			
	капітальних інвестицій		поточних витрат	
	тис.грн.	у % до загального обсягу	тис.грн.	у % до загального обсягу
Усього	6451034,6	100,0	12039650,0	100,0
у т.ч. за рахунок				
коштів державного бюджету	284978,2	4,4	314254,3	2,6
з них кошти державного фонду охорони навколишнього природного середовища	63801,8	1,0	19150,3	0,2
коштів місцевих бюджетів	347567,6	5,4	113385,9	1,0
з них кошти місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища	259466,4	4,0	40531,8	0,3
власних коштів підприємств та організацій	4297629,9	66,6	11598540,5	96,3
інших джерел фінансування	1520858,9	23,6	13469,3	0,1

За рахунок коштів державного та місцевих бюджетів було освоєно 9,8% капітальних інвестицій і здійснено 3,6% поточних витрат, а основним джерелом фінансування витрат на охорону довкілля, як і в попередні роки, були власні кошти підприємств – відповідно 66,6% і 96,3%.

Протягом 2011р. підприємствам, організаціям, установам за забруднення навколишнього природного середовища і порушення природоохоронного законодавства пред'явлено екологічних платежів на загальну суму 2122,8 млн.грн., з них екологічний податок за викиди в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел – 67,7% (1438,0 млн.грн.), за розміщення відходів – 23,2% (491,7 млн.грн.), за скиди забруднювальних речовин у водойми – 2,8% (60,3 млн.грн.) та 6,3% (132,8 млн.грн.) – штрафні санкції за порушення природоохоронного законодавства.

Основними платниками екологічного податку були підприємства, які виробляють та розподіляють електроенергію, газ та воду (пред'явлено податку на суму 1067,3 млн.грн., або 54% від сумарного обсягу по країні), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (275,9 млн.грн., або 14%), добувної промисловості (243,7 млн.грн., або 12%), виробництва коксу, продуктів нафтоперероблення та ядерних матеріалів (133,3 млн.грн., або 7%).

Підприємствами, організаціями, установами країни фактично сплачено протягом 2011р. майже 1843,9 млн.грн. екологічних платежів (з урахуванням

погашення заборгованості за попередні роки), що становить 87% від загальної суми пред'явлених платежів.

Екологічні платежі у 2011 році

(тис.грн.)

	Пред'явлено до сплати	Фактично сплачено
Екологічний податок - усього	1990046,6	1825411,1
у тому числі за		
викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин	1438050,7	1310885,0
у тому числі		
стаціонарними джерелами забруднення	1256379,9	1138347,1
пересувними джерелами забруднення	181670,8	172537,9
скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	60344,0	59222,8
розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	491651,9	455303,3
Штрафні санкції за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	132781,1	18448,4

У сумарному обсязі фактично сплачених екологічних платежів по країні дві третини – це платежі, які надійшли від підприємств, що зареєстровані у Донецькій (460,9 млн.грн.), Запорізькій (259,7 млн.грн.), Львівській (186,6 млн.грн.) та Дніпропетровській (173,2 млн.грн.) областях.

Надається в порядку інформації.

Заступник Голови

Н. Власенко